

Jina la Mtahiniwa: _____ Nambari: _____/_____/_____

7015/2

LUGHA YA KISWAHILI

Disemba 2015

Saa: 1 $\frac{1}{2}$

Sahihi ya Mtahiniwa: _____

Tarehe: _____

THE KENYA NATIONAL EXAMINATIONS COUNCIL

CERTIFICATE IN EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT AND EDUCATION

LUGHA YA KISWAHILI

Saa 1 $\frac{1}{2}$

MAAGIZO

Andika namba na jina lako kwenye nafasi ulizoachiwa.

Tia sahihi yako na tarehe kwenye nafasi ulizoachiwa.

*Mtihani huu una sehemu tatu: **Insha, Ufahamu na Matumizi ya Lugha.***

Andika majibu yako kwenye nafasi ulizoachiwa.

Usitoe karatasi yoyote katika kijitabu hiki.

Kwa Matumizi ya Mtahini Pekee

SEHEMU	UPEO	ALAMA
I	15	
II	15	
III	20	
JUMLA	50	

Kijitabu hiki kina kurasa 8 zilizopigwa chapa.

Watahiniwa ni lazima wahakikishe kuwa kurasa zote za karatasi hii zimepigwa chapa sawa sawa na kuwa maswali yote yamo.

SEHEMU YA PILI: UFAHAMU (alama 15)

3. *Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu maswali.*

Ualimu ni kazi inayopendwa na wengi ingawa huwa na **changamoto** nyingi. Mimi nilipohitimu kuwa mwalimu wa shule ya chekechea, nilifurahi hadi gego la mwisho likaonekana. Nilidhani ndoto yangu ya miaka mingi ilikuwa imetimia. Niliona ningeweza kufanya mambo mengi ambayo walimu watangulizi wangu walikuwa wakiyafanya.

Nilipata nyota ya jaha kwa kupata kazi jijini katika shule ya chekechea ya Sadikika. Nilikuwa nimeyasikia mengi kuhusu watoto wa jijini; wengi wao hufikiriwa kuwa watovu wa nidhamu. Hivyo basi, nilianza kutayarisha kijiboko changu cha kuwanyamazishia wanafunzi wangu darasani. Nilijaribu kujitandika kwa kijiboko hicho nikiona kinafaa; **hakingempa** mwanafunzi wa shule ya chekechea maumivu mengi.

Shuleni Sadikika nilikaribishwa vizuri na walimu wenzangu. Sikuwa nimekibeba kile kijiboko kwani nilitaka kuchunguza mambo yalivyoendeshwa huko. Nilishangaa kuona kuwa hakukuwa na mwalimu yeyote aliyekuwa na kijiboko. Hata hivyo, sikutaka kujitilia kitumbua mchanga kwa kuhojihoji mambo. Walimu wenzangu, mkuu wa idara na mwalimu mkuu walinipa mawaidha kuhusu shule na kazi. Hawakunitajia lolote kuhusu nidhamu.

Siku ya pili nilikiweka kijiboko changu mkobani. Niliingia katika darasa nililotengewa na kuvipata vitoto vya umri wa miaka mitano hivi. Vitoto vyenyewe vilikuwa **vichakaramu** ajabu! Baaadhi yao walinishikashika na kuniambia sikuwa nimevaa vizuri kama mwalimu wao wa zamani. Nikapandwa na mori. Nikavifokea na kuviambia virudi madawatini mwao vinisikilize nikifunza. Nikaviambia “Nimekuja kufundisha. Nyamazeni niwafundishe!”

Watoto wote walishangaa na kutulia kama maji ya mtungi. Hapo nikaona **nimegonga ndipo**. Nikazungunza kidogo kisha nikaanza kuandika mambo mengi ubaoni. Nikawaambia wanakili mambo yote vitabuni. Hee! nikaona wote wananikodolea macho na kuonyesha kupigwa na bumbuazi. Mmoja aliyelitwa Mwendapole akakivunja kimya hiki. “Mwalimu tumechoka! Sisi bado tu watoto.” Wenzake wakafurahi, wakasimama na kutaka kutoka nje wakacheze.

Hapo, nikaona wakati wa kijiboko changu kufanya kazi ulikuwa umefika; nikakitoa mkobani. Mara tu watoto walipoona hivyo, wakaanza kupiga kelele na wengine kulia. Nikachapachapa wachache. Wote wakakimbia, nikabaki peke yangu darasani. Nikawangoja warudi darasani; hawakurudi.

Mkuu wa shule akanifuata na kuniuliza maswali. Hakunielewa kabisa na akaniambia angezungumza na watoto ili warudi darasani, ingawa ilibidi nibadilike na kuwa rafiki yao. Niliporudi nyumbani ilinibidi nichome hicho kijiboko changu na kuapa kuwa kamwe singerudia tabia hiyo tena.

Siku iliyofuata wazazi kadhaa walifika shuleni. 'Wambeya' walikuwa wameshafikisha maneno nyumbani. Si msomo huo niliupata. Nikajinyamazia kijinga. Kimoyomoyo nilijisemea "wazazi hawa ni wadekezaji sana, chuma chao ki motoni. Mchelea mwana kulia hulia yeye."

Baada ya juma moja, hali ilikuwa shwari. Wanafunzi walianza kunikubali japo Mwendapole hakuwa mchangamfu. Kumbé alikuwa amejikojolea. Wenzake wakaanza kumcheka nami nikashindwa kujizua. Kwa pamoja, tukaanza wimbo wa 'kikojozi'.

Mwalimu mkuu alipoyasikia hayo, alionya tena, nikabadilika na kuwa chanda na pete na wanafunzi wangu. Mui akawa mwema.

Maswali

- (a) Kwa nini msimulizi alitafuta kijiboko kabla ya kufika shuleni Sadikika? (alama 1)

- (b) Kulingana na kifungu hiki, eleza matarajio ya msimulizi. (alama 3)

- (c) Msimulizi alikuwa na maana gani aliposema kuwa hakutaka 'kujitilia kitumbua mchanga'? (alama 1)

(d) Kulingana na watoto, mwalimu alikuwa na upungufu gani?

(alama 3)

(e) Kwa nini wazazi walifika shuleni?

(alama 1)

(f) Kwa nini mwalimu aliamua kukichoma kijiboko chake?

(alama 1)

(g) Kwa mujibu wa kifungu, ni nini maana ya methali 'mchelea mwana kulia hulia yeye?'

(alama 2)

(h) Andika maana ya kifungu kifuatacho kama kilivyotumika katika taarifa.

Nimegonga ndipo.

(alama 1)

(i) Eleza maana ya msamiati ufuatao kama ulivyotumika katika kifungu

(alama 2)

(i) Changamoto

(ii) Vichakaramu

SEHEMU YA TAFU: MATUMIZI YA KIJUGHA (alama 20)

4. (a) Andika sentensi ifuatayo bila kutumia 'amba'. (alama 2)

Mti ambao unapendeza ni ule wenye matunda ambayo ni makubwa.

(b) Eleza maana ya msembo ufuatao: (alama 1)
Macho makavu

(c) Tambua aina za maneno yaliyopigwa mstari. (alama 1)

Yeye ni mwanafunzi hodari sana.

(d) Akifisha sentensi ifuatayo. (alama 2)
Alisafiri siku ya jumapili tarehe ishirini mwezi wa Januari mwaka wa elfu mbili kumi na moja.

(e) Tunga sentensi moja kuonyesha maana ya maneno yafuatayo. (alama 2)

(i) Tega

(ii) Teka

(f) Eleza maana mbili za sentensi hii.

Bi Asha alimpigia Ali simu.

(alama 2)

(g) Maneno haya yako katika ngeli gani?

(alama 2)

(i) Chumvi_____

(ii) Mahaba_____

(h) Sahihisha sentensi ifuatayo.

Manywele ya msichana huu yamechanwa mzuri.

(alama 2)

(i) Kanusha sentensi hii.

Nimemwona Maria kwao.

(alama 1)

(j) Andika kinyume cha: nuka_____

(alama 1)

(k) Kibogoyo ni kwa meno, _____ ni kwa mgongo.

(alama 1)

(l) Andika kinyume cha methali ifuatayo.

Chelewachelewa utapata mwana si wako.

(alama 2)

(m) Je, kipindupindu ni ugonjwa gani?

(alama 1)

HUU NDIO UKURASA WA MWISHO ULIOPIGWA CHAPA.